

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní Mgr. Helenou Konečnou ve věci

žalobkyně: **Z. Z.**

proti

žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 1292/25, 225 08 Praha

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 24. 4. 2024, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 24. 4. 2024, č. j. X, se zrušuje a věc se jí vrací k dalšímu řízení.**
- II. Žalovaná je povinna nahradit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 11.184 Kč, a to do 15 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího zástupce.**

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně se žalobou doručenou zdejšímu soudu dne 24. 6. 2024 domáhala zrušení výše označeného rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým žalovaná zamítla její námitky podané proti rozhodnutí ze dne 2. 2. 2024, č. j. X (dále jen „prvoinstanční rozhodnutí“), a toto rozhodnutí potvrdila.
2. Prvoinstančním rozhodnutím žalovaná zamítla žádost žalobkyně o invalidní důchod pro nesplnění podmínek § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění

pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“), neboť nebyla shledána invalidní. Toto rozhodnutí bylo založeno na posudku lékaře Institutu pro posuzování zdravotního stavu (dále jen „Institut“ nebo „IPZS“) ze dne 9. 1. 2024, dle kterého byla její pracovní schopnost v důsledku dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu snížena pouze o 25 %.

3. V návaznosti na námitky podané žalobkyní byl opětovně posouzen její zdravotní stav. Lékař Institutu v řízení o námitkách v posudku ze dne 19. 3. 2024 konstatoval, že míra poklesu pracovní schopnosti žalobkyně z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla o 25 %. Dle posudku bylo za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti označeno zdravotní postižení uvedené v kapitole XV (funkční poruchy, postižení po úrazech, operacích), oddílu B (postižení končetin), položce 3b (ztuhnutí nebo omezení pohybu v ramenním kloubu, loketním kloubu/kloubech -středně těžké omezení hybnosti jednoho nebo dvou kloubů, omezení funkce končetiny pro manipulaci a přenášení těžkých předmětů) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 359/2009 Sb.“), pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti v rozmezí 15-25 %. Lékař Institutu stanovil míru poklesu pracovní schopnosti vzhledem k charakteru postižení, dalším postižením i profesi žalobkyně na horní hranici procentního rozpětí, tj. ve výši 25 %, procentní míra poklesu pracovní schopnosti nebyla ve smyslu § 3 citované vyhlášky změněna.

II. Obsah žaloby, vyjádření žalované a vyjádření žalobkyně

4. Žalobkyně spatřuje nezákonnost napadeného rozhodnutí v tom, že přestože v jejím případě mělo dojít vzhledem k profesi a dosaženému vzdělání (vyučená prodavačka) k navýšení procentní míry poklesu pracovní schopnosti ve smyslu § 3 vyhlášky č. 359/2009 Sb., lékař Institutu toto ustanovení neaplikoval. Dále namítla, že nebyla osobně přítomna při posuzování zdravotního stavu v řízení o námitkách.
5. Žalovaná ve svém vyjádření ze dne 10. 7. 2024 nejprve shrnula průběh předcházejícího správního řízení s tím, že je přesvědčena, že hodnocení obou posudkových závěrů lékaře Institutu vycházelo ze zjištěných diagnóz a že oba posudky jsou objektivní.

III. Jednání před soudem

6. Při jednání soudu konaném dne 27. 11. 2024 setrvala strana žalující na svých argumentech a procesních návrzích, pověřená pracovnice strany žalované ponechala vzhledem k posudku posudkové komise rozhodnutí ve věci na úvaze soudu.
7. V průběhu jednání krajský soud provedl důkaz posudkem Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR v Hradci Králové (dále také jen „PK“) ze dne 15. 10. 2024. PK byla složena z posudkového lékaře – předsedy komise MUDr. A. M., lékaře z odborností ortopedie MUDr. J. D. a tajemnice Bc. Š. V., a podala posudek na základě § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „ZOPSZ“). Žalobkyně byla přítomna jednání PK a byla přešetřena lékařem s odborností ortopedie.
8. PK dospěla k závěru, že v žalobkyně byla k datu vydání napadeného rozhodnutí invalidní v prvním stupni, když v důsledku dlouhodobě nepříznivého stavu šlo o pokles pracovní

schopnosti o nejméně 35 %, který nedosahoval však více 49 %. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně s nejvýznamnější dopadem na pokles pracovní schopnosti označila chronický impingement syndrom pravého ramene – periarthritis humeroscapularis (bolestivé postižení ramenního kloubu, zejména kloubu pažně lopatkového) jako následku pádu dne 9. 12. 2022 a stavu po operaci dne 1. 3. 2023. Procentní míru poklesu pracovní schopnosti stanovila na 25 %, horní hranici rozpětí zvolila vzhledem k omezení možnosti přenášení i lehčích předmětů a pro postižení dominantní horní končetiny. Shledala splnění podmínek dle § 3 odst. 2 vyhlášky č. 359/2009 Sb. a tedy navýšení míry poklesu pracovní schopnosti o 10 % z důvodu neschopnosti žalobkyně vykonávat téměř jakoukoliv fyzickou práci.

IV. Posouzení věci krajským soudem

9. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v řízení podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního s. ř. s. v mezích žalobních bodů a vycházel přitom ze zjištěného skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 2 s. ř. s.).
10. Po přezkoumání skutkového a právního stavu a provedeném jednání, při kterém bylo provedeno dokazování zdravotním posudkem PK ze dne 15. 10. 2024, dospěl soud k závěru, že žaloba je důvodná.
11. Podle ustanovení § 39 odst. 1 až 5 ZDP je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla
 - a. nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně,
 - b. nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně,
 - c. nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.
12. Další odstavce tohoto ustanovení pak upravují to, že za zdravotní postižení se pro účely posouzení poklesu pracovní schopnosti považuje soubor všech funkčních poruch, které s ním souvisejí, za stabilizovaný zdravotní stav se považuje takový zdravotní stav, který se ustálil na úrovni, která umožňuje pojištěnci vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti; udržení stabilizace zdravotního stavu může být přitom podmíněno dodržováním určité léčby nebo pracovních omezení. Pojištěnec je pak adaptován na své zdravotní postižení, jestliže nabyl, popřípadě znovu nabyl schopnosti a dovednosti, které mu spolu se zachovanými tělesnými, smyslovými a duševními schopnostmi umožňují vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti se určuje v celých číslech.
13. Způsob posouzení a procentní míry poklesu pracovní schopnosti, co se rozumí zcela mimořádnými podmínkami, způsob zhodnocení a využití zachované pracovní schopnosti podle § 39 odst. 4 písm. e) ZDP, pak stanovuje prováděcí předpis, konkrétně vyhláška č. 359/2009 Sb.
14. Jedním z předpokladů pro vznik nároku na invalidní důchod alespoň prvního stupně je existence invalidity pojištěnce, která dosahuje alespoň zákonem stanovené hranice 35 % (srov. § 38 a § 39 odst. 1 ZDP). Bylo proto třeba zjistit, zda žalobkyně splňovala ke dni

vydání napadeného rozhodnutí, podmínky invalidity alespoň prvního stupně, tj. zda nastal pokles pracovní schopnosti nejméně o 35 %.

15. Nutno konstatovat, že stěžejní otázkou v projednávané věci bylo posouzení zdravotního stavu žalobkyně. Soud byl proto povinen vyžádat si odborný lékařský nálezení. V soudním řízení ve věcech důchodového pojištění posuzuje zdravotní stav ve vztahu k určení invalidity a jejího stupně Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR prostřednictvím svých posudkových komisí, jak plyne z ustanovení § 4 odst. 2 ZOPSZ. Tato komise je oprávněna nejen k celkovému posouzení zdravotního stavu a zachované pracovní schopnosti žalobkyně, ale také k posouzení schopnosti soustavné výdělečné činnosti a k zaujetí posudkového závěru o invaliditě, jejím vzniku, trvání a zániku. Posudkové řízení je specifickou formou správní činnosti spočívající v posouzení zdravotního stavu občana a některých důsledků z něj vyplývajících pro oblast sociálního zabezpečení a důchodového pojištění. Jde o postup posudkového orgánu, jehož hlavním obsahem je posudková činnost, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí též znalosti z oboru posudkového lékařství. Posudek, který splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí. Posudkový závěr by měl být náležitě zdůvodněn, aby byl přesvědčivý i pro soud, který nemá, a ani nemůže mít, odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity závisí především (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu č. 6 Ads 23/2018-37, všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).
16. Při přezkumu takového rozhodnutí neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna (viz k tomu např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013, č. 6 Ads 11/2013-20). Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá pak v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Jelikož žalovaný rozhoduje o nároku na invalidní důchod, příp. o změně tohoto nároku či jeho odnětí v dvouinstančním řízení, jsou zejména na její rozhodnutí v námitkovém řízení kladeny nároky na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2011, č. 6 Ads 99/2011-43).
17. Náležitosti posudku jsou upraveny v § 7 vyhlášky č. 359/2009 Sb. Posudek o invaliditě musí obsahovat mimo formálních náležitostí rovněž účel posouzení a datum posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce, z nichž orgán sociálního zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výsledek posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti se stanovením, zda se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, stanovení míry poklesu pracovní schopnosti, stupně invalidity, dne vzniku invalidity, dne změny stupně invalidity nebo dne zániku invalidity, schopnosti využití zachované pracovní schopnosti podle § 5 u

pojištěnce, jehož míra poklesu pracovní schopnosti činí nejméně 35 % a nejvíce 69 %, a zda je pojištěnec v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek. Obligatorní náležitostí posudku je rovněž odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti. Jde-li přitom alespoň o invaliditu I. či II. stupně (tedy pokles pracovní schopnosti v rozmezí nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 69 %), musí posudek obsahovat rovněž tzv. pracovní rekomandaci, tedy doporučení stran vhodného druhu práce, kterou je pojištěnec schopen při svém zdravotním postižení vykonávat (k tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2012, čj. 4 Ads 19/2012-18).

18. Krajský soud dodává, že posouzení míry poklesu pracovní schopnosti představuje odbornou medicínskou otázku, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí, též znalosti z oboru posudkového lékařství a jejíž posouzení je zákonem svěřeno posudkovým orgánům (srov. § 4 odst. 2, § 8 a § 16 ZOPSZ). Odborné posudkové závěry ovšem nepodléhají hodnocení soudu z hlediska jejich správnosti, neboť k tomu soudci nemají odborné lékařské znalosti. V posudku musí být uvedeno, zda zjištěný zdravotní stav zakládá dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav a pokud ano, které zdravotní postižení je považováno za jeho rozhodující příčinu. Za rozhodující příčinu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce (§ 2 odst. 3 vyhlášky č. 359/2009 Sb.). Procentní míry poklesu pracovní schopnosti podle druhů zdravotního postižení jsou uvedeny v příloze k vyhlášce č. 359/2009 Sb. Posudková komise je povinna odůvodnit zařazení zdravotního postižení pod konkrétní položku uvedené přílohy i určení míry poklesu pracovní schopnosti v rámci rozpětí stanoveného v jednotlivých položkách, včetně případného navýšení podle § 3 citované vyhlášky. Je-li příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce více zdravotních postižení, hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se nesčítají; v tomto případě se určí, které zdravotní postižení je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce.
19. V první řadě krajský soud konstatuje, že komise jednala v řádném složení, posudek byl vypracován po studiu a zhodnocení zdravotního stavu žalobkyně na základě předložené lékařské dokumentace a odborných lékařských nálezů.
20. Žalobkyně byla během jednání posudkové komise přešetřena odborným lékařem z oboru ortopedie. Z posudku je patrné, z jakých lékařských zpráv komise při posuzování vycházela. Na základě posouzení všech zdravotních nálezů relevantních pro souzenou věc, spisové dokumentace Institutu, zjištění při objektivním přešetření při vlastním jednání komise a s přihlédnutím k pracovní anamnéze žalobkyně dospěla komise k závěru, že oba předchozí posudky vypracované během správního řízení byly podhodnoceny. Důvod spatřovala zejména v tom, že obě posouzení proběhla v nepřítomnosti žalobkyně.
21. Lze konstatovat, že posudek PK má všechny formální náležitosti požadované § 7 vyhlášky o posuzování invalidity. O jeho úplnosti krajský soud nemá žádné pochybnosti. Jako podklady pro vypracování byl užit posudkový spis IPZS, přičemž další odborné lékařské nálezy nebyly žalobkyní v řízení před soudem předloženy.

22. Za rozhodující příčinu nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně, stejně jako v předcházejícím správním řízení, komise považovala zdravotní postižení uvedené XV, odd. B, položce 3b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., a to chronický impingement syndrom pravého ramene –periarthritis humeroscapularis (bolestivé postižení ramenního kloubu, zejména kloubu pažně lopatkového) jako následku pádu a následné operaci. Horní hranici (tj. 25 %) komise zvolila s ohledem na omezené možnosti přenášení i lehčích předmětů a dominanci pravé ruky. Oproti předchozím posudkům však navýšila procentní míru o 10 %, a to s ohledem na skutečnost, že žalobkyně doposud celý život pracovala jako prodavačka. Komise doplnila, že žalobkyně je schopna vykonávat výdělečnou činnost jen s podstatně menšími nároky především na fyzické schopnosti, v podstatně menším rozsahu a intenzitě – je jen omezeně schopna rekvalifikace na méně náročnou duševní činnost, neboť i práce na PC jí způsobuje bolest pravé horní končetiny.
23. Krajský soud považuje posudkové hodnocení PK za úplné a přesvědčivé, neboť komplexně zhodnotilo zdravotní postižení žalobkyně a jeho dopad do možnosti, resp. nemožnosti, výkonu jakékoliv fyzické práce, k níž jsou potřeba obě ruce. V této souvislosti byla zhodnocena i skutečnost, že žalobkyně dosud vykonávala toliko manuální povolání. Krajský soud tak považuje skutkový stav doplněný předmětným posudkem PK za řádně zjištěný a úplný.
24. Napadeným rozhodnutím ve spojení s prvostupňovým rozhodnutím došlo k zamítnutí žádosti o invalidní důchod. V řízení před krajským soudem z posudku PK ze dne 15. 10. 2024 vyplynulo, že žalobkyně byla k datu vydání napadeného rozhodnutí (24. 4. 2024) invalidní pro invaliditu prvního stupně ve smyslu § 39 odst. 2 písm. a) ZDP. Konečná míra poklesu pracovní schopnosti byla uvedeným posudkem totiž stanovena ve výši 35 %, což odpovídá invaliditě prvního stupně. Vzhledem k odlišnému konečnému závěru posudku PK od posudků vyhotovených v předcházejícím správním řízení krajskému soudu nezbylo, než žalobou napadené rozhodnutí zrušit.

V. Závěr a náklady řízení

25. S ohledem na shora uvedené krajský soud ve smyslu § 78 odst. 1 s. ř. s. napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení, v němž žalovaná zohlední výsledky dokazování provedené před soudem (§ 78 odst. 4, 5 a 6 s. ř. s.).
26. Žalobkyně byla ve věci úspěšná, proto jí soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. věta první, dle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl, přiznal náklady řízení. Její účelně vynaložené náklady spočívají v nákladech za právní zastoupení za 4 úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, sepsání žaloby, účast na jednání posudkové komise dne 15. 10. 2024 a za účast při jednání soudu dne 27. 11. 2024) zástupcem účtovaných po 1.000 Kč dle § 7 bodu 3 ve spojení s § 9 odst. 2 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), tj. 4.000 Kč; 4 režijní paušály po 300 Kč dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, tj. 1.200 Kč; náhrada za ztrátu času stráveného cestou za 12 půlhodin po 100 Kč dle § 14 odst. 3 advokátního tarifu, tj. 1.200 Kč a 2x cestovné z Malé Skály do Hradce Králové a zpět v celkové výši 2.843 Kč (celkem 336 km osobním vozidlem SUBARU IMPREZA 1.5R – technický průkaz vozidla přiložen, při průměrné spotřebě vozidla 7,5 litru 100 km při ceně benzínu 95 oktanů 38,20 Kč /dle vyhlášky č. 398/2023 Sb./ a sazbě základní náhrady 5,60 Kč/km, tedy 8,46 Kč/km). Žalobkyni tak

náleží náhrada v celkové výši 9.243 Kč + 21 % DPH ve výši 1.941 Kč (zástupce je plátcem DPH), tj. celkem částka 11.184 Kč, kterou je třeba uhradit k rukám jejího zástupce (§ 149 odst. 1 o. s. ř. za použití § 64 s. ř. s.) ve lhůtě 15 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, který o ní také rozhoduje.

Jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost. (§ 12 odst. 1, § 102, § 104a odst. 1, § 106 odst. 2 a 4 s. ř. s.).

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 27. listopadu 2024

Mgr. Helena Konečná v. r.
samosoudkyně